

El plàncton com a recurs didàctic al Camp d'Aprenentatge

Fa 25 anys, el Camp d'Aprenentatge va posar en marxa una recerca sobre el riu que es deia "Hi ha vida en una gota d'aigua?", en què es pretenia copsar la vida microscòpica de les aigües del Delta. Aquesta activitat ha perdurat, amb més o menys variacions, al llarg d'aquests anys, atesa la significació i pertinència de la proposta en el nostre entorn.

El treball, normalment aplicat a la diada del riu, s'organitza en una primera part, en què es fa el treball de camp. Es recull el plàncton mitjançant la utilització d'una mànega especial per al filtrat de l'aigua, habitualment des d'una barca, i d'altres vegades a les vores o sobre un pont d'aigües amb corrent.

Simultàniament, se submergeix un disc de Secchi per comprovar la profunditat de la zona fòtica (disc pla i blanc que permet mesurar les aigües il·luminades). Aquesta mesura es relaciona posteriorment amb la situació del fitoplàncton dins de la capa d'aigua.

En una segona part, es fa un taller d'observació del plàncton al microscopi i la posada en comú del treball realitzat. En aquest taller es comprova l'aprenentatge que

l'alumnat ha fet del microscopi; s'hi observa, amb el suport d'una fitxa de registre; es dibuixa el que s'hi veu, i s'hi identifiquen els principals grups representats, tot diferenciant fitoplàncton i zooplàncton. Cada alumne – màxim cada dos – disposa d'un microscopi per aquest treball.

Aquesta activitat posa de manifest la importància del plàncton en els ecosistemes aquàtics, atenent al seu lloc en les cadenes alimentàries, i el paper del riu com a agent fertilitzant de la mar de l'Ebre, ja que aporta els nutrients necessaris per al desenvolupament del plàncton marí i, indirectament, dels bancs de peixos que fan d'aquesta mar una de les zones pesqueres més importants del nostre litoral.

Aquest treball es porta a terme també a la badia dels Alfacs, la qual cosa permet conèixer les peculiaritats i la productivitat dels ecosistemes estuaris i establir la relació amb l'activitat mariscadora i amb les plataformes de muscleres.

Des del punt de vista procedimental, cal esmentar el treball específic d'ús del microscopi, els passos i protocols del qual requereixen una manipulació precisa, i també el fet, en els grups que els interessen, de construir l'alumnat mateix alguns dels aparells de recollida i mesura de camp que posteriorment s'utilitzen a la sortida.